

بهترین فضیلت و برترین جهاد

لا فضيلة كالجهاد، و لا جهاد كمجاهدة الهوى

فضیلتی چون جهاد نیست، و جهادی چون مبارزه

با هوای نفس نیست.

تمف العقول، ص ۲۸۶

نافرجام و خوش انجام

قَلَرَبَّ حَرِيصٍ عَلَى أَمْرِ مِنْ أُمُورِ الدُّنْيَا قَدْ نَالَ، فَلَمَّا نَالَ كَانَ عَلَيْهِ وَبَالًا وَشَقِيًّا بِهِ وَلَرَبَّ كَارِهِ لَأَمْرِ مِنْ أُمُورِ الْآخِرَةِ قَدْ نَالَ فَسَعِدَ بِهِ

چه بسا حریصی بر امری از امور دنیا یافته و چون بدان رسیده

باعث نافرجامی و بدبختی او گردیده است، و چه بسا کسی که برای

امری از امور آخرت کراحت داشته و بدان رسیده، ولی به وسیله آن

سعادتمند گردیده است.

تمف العقول، ص ۲۸۷

زیبایی حلم با علم

ما شيب شىء بشىء احسن من حلم بعلم

چیزی با چیزی نیامیزد که بهتر از حلم با علم باشد.

تمف العقول، ص ۲۹۲

نشانه های فقیه پارسا

إِنَّ الْفَقِيهَ حَقَّ الْفَقِيهِ الرَّاهِدُ فِي الدُّنْيَا، أُرَاغِبُ فِي الْآخِرَةِ أَلْتَمَسَكَ بِسُنَّةِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وآله وسلم)

فقیه حقیقی، زاهد در دنیا، مایل به آخرت و چنگ زنده به

سنت پیامبر اکرم (ص) است.

اصول کافی، ج ۱، ص ۸۹

بر اساسی عقل

إِنَّمَا يُدَاقُ اللهُ الْعِبَادَ فِي الْحِسَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَلَى قَدْرِ مَا آتَاهُمْ مِنَ الْعُقُولِ فِي الدُّنْيَا

خداوند در روز قیامت در حساب بندگانش، به اندازه عقلی که در دنیا به

آنها داده است، دقت و باریک بینی می کند.

اصول کافی جلد ۱، ص ۱۲

عذاب زودرسی سه خصلت

ثَلَاثُ خِصَالٍ لَا يَمُوتُ صَاحِبُهَا أَبَدًا حَتَّى يَرَى وَ يَأْلَهُنَّ: الْبَغْيُ، وَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَ الْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ يَبَارِزُ اللهُ بِهَا

سه خصلت است که مرتکبشان نمیرد تا وبالشان را ببیند: ستمکاری

و از خویشان بریدن و قسم دروغ که نبرد با خداست.

تمف العقول، ص ۲۹۴

پذیرش سخن پاک

خُدُوا الْكَلِمَةَ الطَّيِّبَةَ مِمَّنْ قَالَهَا وَ إِن لَّمْ يَعْمَلْ بِهَا

سخن طیب و پاکیزه را از هر که گفت بگیرد، اگر چه او خود، بدان عمل نکند.

تمف العقول، ص ۲۹۱

بدترین حسرت در روز قیامت

إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَبْدٌ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ خَالَفَهُ إِلَى غَيْرِهِ

پر حسرتترین مردم در روز قیامت، بنده ای است که عدلی را وصف کند

و خودش خلاف آن را عمل کند.

تمف العقول، ص ۲۹۸

ریشه گناه، نشناختن خداست

ما عرف الله من عصاه

خدا را نشناخته آن که نافرمانی اش کند.

تمف العقول، ص ۲۹۴

عقل، بهترین مخلوق الهی

لَمَّا خَلَقَ اللهُ الْعَقْلَ اسْتَنْطَقَهُ ثُمَّ قَالَ لَهُ: أَقْبِلْ فَأَقْبَلَ. ثُمَّ قَالَ لَهُ: ادْبِرْ فَأَدْبَرَ ثُمَّ قَالَ: وَعَزَّتِي وَ جَلَالِي مَا خَلَقْتُ خَلْقًا هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ وَ لَا أَكْمَلْتُكَ إِلَّا فِيمَنْ أَحَبُّ، أَمَا إِنِّي إِيَّاكَ أَمَرْتُ وَ إِيَّاكَ أَنْهَيْتُ وَ إِيَّاكَ أَعَاقَبُ وَ إِيَّاكَ أَثِيبُ

چون خداوند، عقل را آفرید از او بازپرسی کرد، به او گفت: پیش آی!

پیش آمد گفت: بازگرد. بازگشت. فرمود: به عزت و جلالم سوگند،

مخلوقی را که از او به پیشم محبوبتر باشد نیافریدم. و تو را تنهابه

کسانی که دوستشان دارم به طور کامل دادم همانا امر و نهی و کیفر و

پاداشم متوجه توست.

اصول کافی جلد ۱، ص ۱۰

دعا برای دیگران

أَوْشَكَ دَعْوَةً وَ أَسْرَعَ إِجَابَةً دَعَاءَ الْمَرْءِ لِأَخِيهِ يَظْهَرُ الْغَيْبِ

دعایی که بیشتر امید اجابت آن می رود و زودتر به اجابت می رسد، دعا برای

برادر دینی است در پشت سر او.

اصول کافی، ج ۴، ص ۲۶۹

گناه فتوا دهنده بی دانش

مَنْ أَفْتَى النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ لَا هُدًى لَعَنَتْهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَ مَلَائِكَةُ الْعَذَابِ وَ لِحَقِّهِ وَزُرْ مَنْ عَمِلَ بِفِتْيَاهُ

هر که بدون علم و هدایت به مردم فتوا دهد، فرشتگان رحمت و

فرشتگان عذاب او را لعنت کنند و گناه آن که به فتوایش عمل کند

دامنگیرش شود.

اصول کافی، ج ۱، ص ۵۲

نیکو گفتاری با دیگران

قُولُوا لِلنَّاسِ أَحْسَنَ مَا تَحِبُّونَ إِنْ يُقَالَ لَكُمْ

به مردم بگویید بهتر از آن چیزی که خواهید به شما بگویند.

تمف العقول، ص ۳۰۰

نشانه های تواضع

أَتَوَاضَعُ الْأَرْضَ بِالْمَجْلِسِ دُونَ شَرْفِهِ، وَ أَنْ تُسَلِّمَ عَلَى مَنْ لَقِيتَ وَ أَنْ تَتَرَكَ الْعِرَاءَ وَ إِنْ كُنْتَ مُحِقًّا

تواضع و فروتنی آن است که (آدمی) به نشستن در آنجا که شانش نیست

راضی باشد، و این که به هر کس رسیدی سلام کنی، و جدال را

وانهی گرچه بر حق باشی.

تمف العقول، ص ۲۹۶

نشانه شیعه واقعی

ما شيعتنا إلا من اتقى الله و أطاعه

شیعه ما نیست مگر آن که تقوای الهی داشته باشد و خدا را فرمان برد.

تمف العقول، ص ۲۹۵

فضیلت عالم بر عابد

عالم ینتفع بعلمه أفضل من سبعین ألف عابد.

دانشمندی که از علمش استفاده شود، از هفتاد هزار عابد بهتر است.

تمف العقول، ص ۲۹۴

باکدامنی، بهترین عبادت

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ عِفَّةُ الْبَطْنِ وَ الْفَرْجِ

بالاترین عبادت، عفت شکم و شهوت است.

تمف العقول، ص ۲۹۶

راستگویی و ادای امانت

عَلَيْكُمْ بِالْوَرَعِ وَ الْأَجْتِهَادِ وَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْإِمَانَةِ إِلَى مَنْ انْتَمَتَكُمْ عَلَيْهَا بَرًّا كَانُ أَوْ فَاجِرًا، فَلَوْ أَنَّ قَاتِلَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ انْتَمَتَنِي عَلَى أَمَانَةٍ لَادَيْتُهَا إِلَيْهِ

بر شما باد پارسایی و کوشش و راستگویی و پرداخت امانت به کسی که شما را

امین بر آن دانسته، نیک باشد یابد. و اگر قاتل علی بن ابیطالب (علیه السلام) به

من امانتی سپرد، هر آینه آن را به او برخواهم گرداند.

تمف العقول، ص ۲۹۹

عالمان دوزخی

مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِيُبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ، أَوْ يُمَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءَ أَوْ يَصْرِفَ بِهِ وَجْهَ النَّاسِ إِلَيْهِ

فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ إِنْ الرَّئِيسَةَ لِاتَّصَلَ إِلَّا لِأَهْلِهَا

هر که علم و دانش را جوید برای آن که بر علماء ببالد یا با سفهاء بستیزد یا مردم را متوجه خود کند،

باید آتش دوزخ را جای نشستن خود گیرد؛ همانا ریاست جز برای اهلس شایسته نیست.

اصول کافی، ج ۱، ص ۵۹

هدیه الهی

إِنَّ اللَّهَ يَتَعَهَّدُ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَهَّدُ الْغَائِبُ أَهْلَهُ بِالْهُدْيَةِ وَ يَخْمِيهِ عَنِ الدُّنْيَا كَمَا يَخْمِي الطَّيِّبُ الْمَرِيضَ

همانا خداوند بنده مومنش را با بلا مورد لطف قرار دهد، چنان که سفر

کرده ای برای خانواده خود هدیه بفرستد، و او را از دنیا پرهیز دهد،

چنان که طیب مریض را پرهیز دهد.

تمف العقول، ص ۳۰۰

پافشاری در دعا

وَ اللَّهُ لَا يُلْحِقُ عَبْدًا مُؤْمِنًا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي حَاجَتِهِ إِلَّا قَضَاهَا لَهُ

به خدا سوگند هیچ بنده ای در دعا پافشاری و اصرار به درگاه خدای

عزوجل نکند جز این که حاجتش را بر آورد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۴۷۵

نتایج صله رحم صله

صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تُزَكِّي الْأَعْمَالَ وَ تُنْمِي الْأَمْوَالَ وَ تَدْفَعُ الْبَلْوَى وَ تَيْسِّرُ الْحِسَابَ وَ تُنْسِيءُ فِي الْأَجْلِ

صله ارحام، اعمال را پاکیزه گرداند و اموال را بیفزاید و بلا را بگرداند و حساب را

آسان کند و اجل را به تاخیر اندازد.

تمف العقول، ص ۲۹۹

دو رویی و دوزیانی

بِئْسَ الْعَبْدُ عَبْدٌ يَكُونُ ذَاوَجْهَيْنِ وَ ذَا سَائِبَيْنِ، يَطْرُقُ أَخَاهُ شَاهِدًا وَ يَأْكُلُهُ غَائِبًا، إِنْ أُعْطِيَ حَسَدَهُ وَ إِنَابَتِي خَذَلَهُ

بد بنده ای است آن بنده ای که دو رو و دو زبان باشد، در حضور برادرش او را ستایش

کند، و در پشت سر، او را بخورد! اگر دارا شود بر او حسد برد و اگر گرفتار شود،

دست از یاری او بردارد.

اصول کافی، ج ۴، ص ۴۳

مطلوب خدا

مَا مِنْ شَيْءٍ أَفْضَلَ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنْ أَنْ يُسْأَلَ وَ يُطَلَّبَ مِمَّا عِنْدَهُ

چیزی نزد خداوند عزوجل بهتر از این نیست که از او درخواست شود و

از آنچه نزد اوست خواسته شود.

اصول کافی، ج ۴، ص ۳۱۰

دشنام گو، مبعوض خداست

إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْفَاحِشَ الْمُنْتَفِحِشَ
خداوند از آدم بد زبان دشنام گوی نفرت دارد.
تمف العقول، ص ۲۹۶

مزد معلم و متعلم

إِنَّ الَّذِي يَعْلَمُ الْعِلْمَ مِنْكُمْ لَهُ أَجْرٌ مِثْلُ أَجْرِ الْمُتَعَلِّمِ وَ لَهُ الْفَضْلُ عَلَيْهِ، فَتَعَلَّمُوا الْعِلْمَ مِنْ حَمَلَةِ الْعِلْمِ وَ عِلْمُوهُ إِخْوَانِكُمْ كَمَا عَلَّمَكُمْهُ الْعُلَمَاءُ
آن که از شما به دیگری علم آموزد مزد او به مقدار مزد دانشجویست و از او هم بیشتر. از دانشمندان دانش فراگیرید و آن را به برادران دینی خود بیاموزید، چنان که دانشمندان به شما آموختند.
اصول کافی، جلد ۱، ص ۴۳۳

غیر خدا را تکیه گاه نگیرد

لَا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيَّةً فَلَا تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ فَإِنَّ كُلَّ سَبَبٍ وَتَسَبُّبٍ وَقَرَابَةٍ وَوَلِيَّةٍ وَبِدْعَةٍ وَشَبْهَةٍ مُنْقَطِعٌ إِلَّا مَا أَتَيْتَهُ الْقُرْآنُ
غیر خدا را برای خود تکیه گاه و محرم راز مگیرید که در آن صورت مومن نیستید زیرا هر وسیله و پیوند و خویشی و محرم راز و هر گونه بدعت و شبهتی، نزد خدا، بریده و بی اثر است جز آنچه را که قرآن، اثبات کرده است.
(و آن ایمان و عمل صالح است.)
اصول کافی، ج ۱، ص ۷۶

اصرار در دعا

إِنَّ اللَّهَ كَرِهَ إِحْسَاحَ النَّاسِ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الْمَسْأَلَةِ وَ أَحَبَّ ذَلِكَ لِنَفْسِهِ، إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ذِكْرَهُ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَ يُطَلَّبَ مَا عِنْدَهُ
خداوند عز و جل پافشاری مردمان در خواهش از یکدیگر را ناخوش می دارد؛ اما آن را نسبت به خودش دوست می دارد. خداوند عز و جل، دوست دارد از آنچه که در نزدش هست، درخواست و مطالبه شود.
تمف العقول، ص ۲۹۳

شوخی بدون فحش

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْمَلَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلَا رِقَّةٍ
خدای عزوجل آن کس را که میان جمعی شوخی و خوشمزگی کند دوست دارد، در صورتی که فحشی در میان نباشد.
اصول کافی، ج ۴، ص ۴۸۶

کمال جامع انسانی

الْكَمَالُ كُلُّ الْكَمَالِ أَلْتَفَقَهُ فِي الدِّينِ وَ الصَّبْرِ عَلَى النَّائِبَةِ وَ تَقْدِيرِ الْمَعِيشَةِ
همه کمال در سه چیز است: ۱- فهم عمیق در دین، ۲- صبر بر مصیبت و ناگواری، ۳- و اندازه گیری خرج زندگانی.
تمف العقول، ص ۲۹۲

دو خصلت عالم

لَا يَكُونُ الْعَبْدُ عَالِمًا حَتَّى لَا يَكُونَ حَاسِدًا لِمَنْ فَوْقَهُ وَ لَا مَحْقَرًا لِمَنْ دُونَهُ
هیچ بنده ای عالم نباشد تا این که به بالا دست خود حسد نبرد و زیر دست خود را خوار نشمارد.
تمف العقول، ص ۲۹۴

حفظ زبان سب مصونیت از گناه

لَا يَسْلَمُ أَحَدٌ مِنَ الذُّنُوبِ حَتَّى يَحْزَنَ لِسَانَهُ
هیچ کس از گناهان سالم نمی ماند، مگر اینکه زبانش را نگه دارد.
بهار الانوار، ج ۵، ص ۱۷۸

بهترین نیکی در دنیا

مَا حَسَنَةُ الدُّنْيَا إِلَّا صَلَاةُ الْإِخْوَانِ وَ الْمَعَارِفِ
خوبی دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست.
بهار الانوار، ج ۴، ص ۲۹۱

حریص همچون کرم ابریشم

مِثْلُ الْحَرِيصِ عَلَى الدُّنْيَا مِثْلُ دُوْدَةِ الْقَرْ، كُلَّمَا أَزْدَادَتْ مِنَ الْقَرْ عَلَى نَفْسِهَا لَفًا كَانَ أَبْعَدَ لَهَا مِنَ الْخُرُوجِ حَتَّى تَمُوتَ عَمَّا
حکایت آرمند به دنیا، حکایت کرم ابریشم است. هرچه بیشتر ابریشم بر خود می تند، با بیرون آمدن از پیله بیشتر فاصله می گیرد تا آنکه سرانجام، از غصه می میرد
اصول کافی، ج ۳، ص ۱۲۷

دعا کردن در سحر

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ مَنْ عِبَادَهُ الْمُؤْمِنِينَ كُلَّ عَبْدٍ دَعَا فَعَلَيْكُمْ بِالْدَعَاءِ فِي السَّحْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ تَفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَ تُقَسَّمُ فِيهَا الْأَرْزَاقُ، وَ تُقْضَى فِيهَا الْحَوَاجِحُ الْعِظَامُ
همانا خداوند عزوجل از میان بندگان مومنش آن بنده ای را دوست دارد که بسیار دعا کند، پس بر شما باد دعا در هنگام سحر تا طلوع آفتاب، زیرا آن ساعتی است که درهای آسمان در آن هنگام باز گردد و روزیها در آن تقسیم گردد و حاجتهای بزرگ برآورده شود.
اصول کافی، ج ۴، ص ۲۲۸

پرهیز از کسالت

إِيَّاكَ وَ الْكَسَلَ وَ الضَّجَرَ فَإِنَّهُمَا مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ، مَنْ كَسَلَ لَمْ يُوَدِّ حَقًّا وَ مَنْ ضَجَرَ لَمْ يَصْبِرْ عَلَى حَقٍّ
از کسالت و تنگدلی پرهیز که این دو کلید هر بدی باشند. هر که کسالت ورزد حقی را نپردازد، و هر که تنگدل شود بر حق شکیبیا نبود.
تمف العقول، ص ۲۹۵

تعریف غیبت و بهتان

مِنَ الْغَيْبَةِ أَنْ تَقُولَ فِي أَحِيكَ مَا سَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ، وَ أَنَّ الْبُهْتَانَ أَنْ تَقُولَ فِي أَحِيكَ مَا لَيْسَ فِيهِ غَيْبَتٌ أَنْ اسْتِ
غیبت آن است که درباره برادرت چیزی را بگویی که خداوند بر او پوشیده و مستور داشته است. و بهتان آن است که عیبی را که در برادرت نیست به او ببندی.
تمف العقول، ص ۳۰۸

سه خصلت نیکو

ثَلَاثَةٌ مِنَ مَكَارِمِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ: أَنْ تَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ، وَ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ، وَ تَحْلُمَ إِذَا جَهِلَ عَلَيْكَ
سه چیز از مکارم دنیا و آخرت است: ۱- گذشت کنی از کسی که به تو ستم کرده است، ۲- ببیوندی به کسی که از تو بریده است، ۳- و بردباری ورزی در وقتی که با تو به نادانی برخورد شود.
تمف العقول، ص ۲۹۳

مشورت با چه کسی؟

اسْتَشِرْ فِي أَمْرِكَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ اللَّهَ
در کار خود، فقط با کسانی مشورت کن که از خدا می ترسند
بهار الانوار، ج ۷۵، ص ۱۷۲

سه باداش

مَنْ صَدَقَ لِسَانَهُ زَكَا عَمَلَهُ، وَ مَنْ حَسَنَتْ نَيْتُهُ زَيْدٌ فِي رِزْقِهِ، وَ مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ بِأَهْلِهِ زَيْدٌ فِي عَمْرِهِ
هر که زبانش راست است کردارش پاک است و هر که خوش نیت است روزی اش افزون است و هر که با اهالش نیکی می کند به عمرش افزوده شود.
تمف العقول، ص ۲۹۵

چهل حدیث

چهل حدیث امام باقر علیه السلام

علما محمد بن محمد